

ССРЭ-нің профессионалдар эвилелдеринин XIII съездизи

(Төңүзү. Эгези 1-ги аринда).

Тын чамдык удуруткуч ажилдакчылары эзелтеги акционерлик кризистин, азы оларнын чуугала турарына адырга, экономиктик куудул башышкынын дугайык база каттап шуугаж берген. Соудгу алды чыдарнын дугузуула АКШ-ка ажал чоктор ортуула-биле ажалтын кучуну алды куузу болуп турган деп, АКШ-тын сан министри Диллэй сенаттин сан комиссарына дыктаткан.

Ош инай эш Устинов Совет Эвилелинин ажал-агымнын туу-туу адыраарын хестулеринин дугайык чуугалаан. Ам бистин удузвустуну бугу куженишкенири хамизия, энергетиканы, машына тузуун, радио-электрониканы, тускай металлургиянын шалкын кедеринине угланган. Кезээ ажал-агым куудулурларнын дугузууну белирини хамизирин турар адыраар — немши-дилелерин болган уштерини камгалаарнын химиктик херекселерин бугури дурен темпир-биле хажуур алаар. Дершишкенири, материалдары, ажалын кужун бири эзелтеге олте угландылар. Тууду буртуула ажалдарнын чорун турарын контролдаарын кустелдерини эржекот чуугула, мычарга бо чуугула херекте профилдерни организациалары узуг дузаны керстеп болур.

Будурутелеринин төвөлөө кучулерини доктааткан хуусаларында шивадиш алыры, — продукциянын шыгарын улам инай белиринини, тууду ажалдарын экижидерини эржекот чуугула даяр ишкан шивиделерин, кичагетини оратор угландылар. Ажалтын, техник, инженер болган удуруткуч бугууну продукциянын багый шыгарыга олтеп чок кылдыр, болууну ажалы даяр, фабрика-марканын алдыр даяр белине харысалгалы чоруктуу меделерине кижилер, технолотуг сагыла-чуруну быжылар болган технолотияны болбайаргай ажалдар, контролду акжидер херек.

Москвын профессионал-техникат уялышкеринин өреникчаларына төвөлөөр сьездиге байыр чедирген.

Нефть газтариндан болган маш артышкынырыдан бо чылын кылдыр ундурен турар спирити бугуруениге ажал-чем продуктуларын, тараа кылдыр санаарга, 190 миллиард пуду чарыгдар апар ийке деп, хамиз болган нефть улетурунун курне комитетинин даргазы Н. М. Байбанов болууну чуугалаан ол чикеткен эгелээ. Беш чылдыр дугузула химия улетуруне капитал салышкынырынын хемжээли 5,6 миллиард ажал рубль болду, ол болза Совет эрге-чагырганын мурнуунда бугу чыгарышында хей болуу турар деп, ол дыктаткан. Чеди чыл панышкы эркен даяр чыдарында 230 ажал чам будуруте-лерини болган хамизинин тууг будурутелерин ажилдакта кирген.

Минералдык чемшичкилелерин болган уштерини камгалаарнын химиктик херекселерин бугури дурен хажуудеринин айтырларынын эш Байбакот чуугалаан. Барык-ла 8 миллиард тонна продукцияны будуруту ундурен талазы-биле чам кучу-лерин бо чылын ажилдакта кирери эржекот чуугула. АКШ-та минералдык чемшичкилелер будурутезинин бегтугу денелени 1965 чылда чедеринин бугу болууну аргаалары бисте бар деп, оратор меделган. Ол соруаланы шиттирээрине улуг

роль социалистик чарыштыр организацыйлары — профвилелдерине онажып турар.

Химиянын чаа будуруте-лерини дерип тургулары-биле тускайлаан берген херектелерини турметтен турары даяр, чамдык совнархозтарны оратор шиттирчүлөөн.

Бистин чуртувустун ажал-ишчилеринин бугун чартык муш ажал байыр чедирешкенири болган ратортор, лаштык чурттарнын профвилелдеринин байыр чедирешкенири сьездинин эркенине келген деп, даргалакчы дыктаткан.

Ипонын профвилелдеринин кол чевуеленин төвөлөөрнин удуз-тукузуу Маннети Нагога сес берген. Ипонын бугу-ле профвилет талаларини Совет Эвилелдинге өөрүш-кууду-биле хуулап ал турганынын дугайык ол чуугалаан. Ол бугу даяр сикерге туретини хамизидей өөрүш четтиривис деп, оратор меделган. Бугу делегейге тайынны камгалаарына өскерлиш чок туркуз турар Совет Эвилелдинин ролун бегууну-биле үтөлөшпөөн, япон ажалын аныг Совет Эвилелдинин тайбан догунашкын талазы-биле политиканын деткин, ядролуг шенелдерини кезиктеп хоругулаар дугайында керезини чартамын ийге байырын чедирип, ол айтырны бугури шиттирээрине практиктиг базам кылдыр ону кертип турар.

Араб профвилелдеринин конфедерациянын чадигне секретары Ассада Регехтин чуугалааны болза: — Россияга болган революция бугу делегейни төвөлөөрне эргилдеп келе болуп турар. Ам Совет Эвилелди болза империализмге удураанын турар турар болган тайын даяр демисекин турар күчүлүг күш болуп турар. Ол чорус сөгүлү чарыгарын дугузуула Африканын болган Азиянын чурттарынын хей нуруузууну хосталарыга илдилеп болган. Араб ажалын чонор биле Совет Эвилелдинин ажалчы чонорыннын аразында найбардын сьездиге болуп турар белекти А. Регех сьездиге дамчыткан берген.

Алар ажалчы чонорын бугу-рини каттыжкынынын национал секретары Али Рамли чүре чуугалаан. Хостуг болган хамарыш-пас Алар совет профвилелдеринин сьездинде бир-ле дугар төвөлөөр турар-дыр деп, ол чуугалаан. Бистин төвөлөөрине-биле даяр улуг ажал болган өөрүшкү болуп турар-дыр. Бистин хосталган демисевиликке, бистин тургузуушкунууска бисте деткин келген буушук даяр болган совет улуска өзү өөрүшкетенинине илереди турар бис.

ССРЭ-нин профвилелдеринин XIII сьездинин ажалы ажалын аныгын чалгыс эви национал-даа, ол ишкан делегей-даа масштабтарына быжыларга ажилдеп болур даярине бугури Филандиянын профвилелдеринин төп каттыжкынынын бири даргазы Виктор Ратанен болууну чуугалаанга илереткен.

Индирде Латин Американын ажалчы чонорыннын конфедерациянын даргазы Ломбардо Толедано. Мен Мексиканын болган Латин Американын будурутезинин бегтугу денелени 1965 чылда чедеринин бугу болууну аргаалары бисте бар деп, оратор меделган. Ол соруаланы шиттирээрине улуг

кыны-биле уткуп турган. Бистин ажалчы чонорыннын өмүзөндөн сьездиге байыр чедирин тур мен деп, ол чуугалаан.

Барын Африканын чурттарынын төвөлөөрнин өмүзөндөн Гананын профвилелдеринин конгрессинин чиниге секретарынын оралакчысы Джордан Магнус сьездиге байыр чедирген. Совет Эвилелдинин ажалчы чонорыннын чедирешкенири социализмин күштерини бугу делегейге буртууларарын шиттиривис фактор болуп турар делегейини ажалчы шиттирешкенин төвөлөөрүне кончуг чуугула үеле силерин сьездинер чымылган-дыр деп, оратор меделган. Гананын, Нигериянын, Сьерра Леоненин болган Гамбиянын ажалчы чоноры совет улустун удуз чедирешкенирин хамизи сонугу-гал-биле болган магадлашкын-биле хайгаарат турар.

Ажа-дуца профвилелдеринин төвөлөөр сьездинин индирине үнү келирге, делегаттар бугу кырынга турган, диктигит алыш часкааш-турар.

Тыва АССР-нин чурттакчылыг чамдык черлерин эде адаар дугайында РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумунун ЧАРЛАРЫ

Моон ааанда чурттакчылыг черлерин аттары Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиумунун доктаалы-биле эде адаанын балы-лар:

- БАРЫН-ХЕМЧИК НӨДӨЗ РАЙОН**
- Ыгылак колдээ суурну — Эргин Барлык колдээ суур;
- Булуң колдээ суурну — Шуй колдээ суур;
- Даспа-Аксы колдээ суурну — Кара Хөл колдээ суур;
- Биче-Тек колдээ суурну — Шекпээр колдээ суур.

- ЧӨМ-ХЕМЧИК НӨДӨЗ РАЙОН**
- Даштыг-Кужур колдээ суурну — Хондергей колдээ суур;
- Борбак-Арыг колдээ суурну — Шемиз колдээ суур;
- Суг-Аксы колдээ суурну — Суг-Хөл колдээ суур;
- Малгаз-Бижин колдээ суурну — Бора-Тайга колдээ суур;
- Ишкы-Аксы колдээ суурну — Ишкы колдээ суур;
- Кок-Терек колдээ суурну — Алдан-Малдыр колдээ суур;
- Кызыл-Чыраа колдээ суурну — Ияме колдээ суур;
- Буду-Терек колдээ суурну — Баян-Тала колдээ суур.

- НАА-ХЕМ НӨДӨЗ РАЙОН**
- Медведевка колдээ суурну — Көк-Хөл колдээ суур;
- Дашык-Суурну — Дерзиг-Аксы колдээ суур;
- Мерген суурну — Мерген суур;
- Федоровка колдээ суурну — Куудусту колдээ суур;
- Савагайын суурну — Бай-Совет суур.

- БИИ-ХЕМ РАЙОН**
- Сейб суурну — Сейб суур;
- Суйб колдээ суурну — Суйб колдээ суур.

- ТАНДЫ НӨДӨЗ РАЙОН**
- Алаак колдээ суурну — Межегей колдээ суур;
- Хаак суурну — Каяк суур;
- Анчар суурну — Онгача суур;
- Сук-Бажи колдээ суурну — Целин-ное колдээ суур;
- Сук-Пак суурну — Сукпак суур;
- Балгазын колдээ суурну — Балгазын колдээ суур.

- ТЕС-ХЕМ НӨДӨЗ РАЙОН**
- Теректиг-Хем колдээ суурну — Берт-Даг колдээ суур;
- Хол-Оожу суурну — Хөл-Өажу суур;
- Сары-Булуң колдээ суурну — Эрзин колдээ суур;
- Хондей-Аксы колдээ суурну — Нарын колдээ суур.

- УЛУГ-ХЕМ НӨДӨЗ РАЙОН**
- Кок-Чыра суурну — Кок-Чыраа колдээ суур;
- Алды-Шына суурну — Алды-Шына суур;
- Баян-Кол суурну — Баян-Кол келжү суур;
- Зеленая Роша колдээ суурну — Чо-мудра колдээ суур;
- Холдей суурну — Кожай суур;
- Ишти-Хем суурну — Ишти-Хем суур;
- Араксан суурну — Араксан суур;
- Белдир-Кежи суурну — Белдир-Кежи суур;
- Шанч суурну — Шанч суур.

- ТОМУ НӨДӨЗ РАЙОН**
- Усть-Систиг-Хем колдээ суурну — Систиг-Хем колдээ суур.
- РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Н. ИГНАТОВ,**
- РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Секретары С. ОРЛОВ,**
- Москва, 1963 чылдын октябрь 23.

РЕДАКЦИЯДАН ТАНЫЛЫР: Мында колхозтар, совхозтар топкери болган ол чикеткиг чурттакчылыг улуг черлерин — колдээ суурлар (сел), а оон ескерине — суурлар (поселок) кылдыр чуртуктуула, чурттакчылыг черлерин тыва алаан үлөшкөткенин аттары орус алыш шив эвес бижик туралы ам шив бижик кылдыр чуртуктуула. Чижээ, орус дала бижикте Мерген эвес, а Мерген, Хол-Оожу эвес, а Хол-Оожу деп бижик. Ол таварылгада орус дала — шив эвес бижик турган бо Чарыкта ол хөвөр бижик, шив бижикрин оон дужууда тывалап көргүскен.

Октябрьның 46 чыл онда бичи уруулар Сергей Михайлович «Уш хаван оолдары» деп тоолун белекке алырлар. Оон орус дылдан окулган Э. Тамова кылган. Он номну Тыванын ном ундурер чери парлан ундурган. Тоолду бичи урууларга солгун чуруттар-биле каастаан. Ону республиканын типографиясына парлаан.

ЧУРУКТА: солгай талазында он талазынче: парлакчы В. Плотников, парлак чедик мастери А. Ткачев болган чедик начальниги А. Жаров олар парлаан арыннары хынап көрүп турар. Фото В. РАЧНОВСКИЙНИИ.

Эгээртинмес байлактарже орук

Абазадан орук бисти чалым халдардык калыр-кашпал дагларга чедир келер. Ол Салынар-дыр. Чалым халлар арнында ногаан шивилер кезээде астана берген тургулаар. Күсүк өртен адаккы ортулааштары туман чыттыла бээр, а мынар, өрүг өгүг улуг буруттар келжү чоруп тургулаар. Эзиңгер, киж эртер арга чок тайга. Чугае адыг колпалары чид-чидиниш чилгистерини шыргайлар-биле дыйлааныйн чорутуулаан. Таштын тайганын үнениш чурт-такчылары бо черлерин садыг булу-туг деп адап турары таварыла эвес. Саан шынарлар шак мычар мылар унуп тургулаан ачы хакастар оларын мычарлар адаан ол-дур.

Он-он, харын-даа чүс-чүс чыдар буртуулар шак бо тыва тайга ачы хакас-биле ачы тынаны таныштырган чадавас. Аткан бырдаан бооларынын чыгыш оларын чок-шудаштарын турган. Чыдың-на ачылар эен тайгага ужуражин кая, улуг одаан ужу-лак, дашны атыч чуректин дашынды-ла хөвөржин чоручулар. Эзелтип ак-доурак дугайында чууга олардан тарап үнген. Ол доу-рак — даг-дугу болган. Даг-дугун эгээртинмес байлаз чыдар черин тывалар «ак-доурак» деп адап алганар. Тыванын даг-дугу хей-хей чыл-дар хол дегиниени чыдып келген. Даг-дугун өвөртүп ундурер орук чок турган. Ол индыг турган, а ам... Ам кижил даг-дугунге чедип, ону шивилөөр эгелер тайга. ...Салынарга улуг ажал хайныл-ла үнген. Абаза — Ак-Доурак орук-туну тывалар эгелээни ол. Күчүлүг тайганын метр буртуу кызымак ча-лап алышкан, орук тудугулар ам тайгага 80 ажал километр ханылап кире бергенер. Амы уенип болба-дын техниканы-биле чеспегелген дид-кижилерини кадыр-каскак даглар-ла, текүп баткан көшкелер-даа, шалкын хемнер-даа доктадып шы-даваан. «Букатов даякы чүс-чүс чылдарда шивчеш дивейн чылып келген. Чыкылама соок-даа, хүнүнү чалымын ийи болган суг-даа ону үрөп шыдаван. Орук тудугуларын-ны тывыгыр болды ол халык үрү-меткелер буза төвөшкө, орукту дескисээрине ажалгап турар. Ол даштар ам Александр Киселевтин эскеваторунун чагыргазына кир-ген.

Эскеваторик дугайында чууга болу берген төвөлөө, оон дугайында каш сес. Александр Киселев бодуну эскеватору-биле даг даштарын ам ийи чыл улаштыр буза устуруп турары бо. Эскеваториктин ажалы белек эвес херек. Эскеваторикти кижил ты-ныгыр болуп болган машинамын эки башкыры билер журудул. Алек-сандр Киселев — бо бугу шынарларын эки шивилөөр кижилерини бир-рөөн. Тудуга бир-ле дугайында коммунисттер күш-ажылын шалы-чызы деп бекит алты эскеваторик Александр Киселевга тыыскаан. Орукту чадай төккен доурак кар-ракка козулур-ле бедип унуп ол-дурар. Күчүлүг самосвалдар эскеваторларын чалгыс минутта-даа аназ тургусайн турарлар. Эзелте дугу-зунда оларын бирээ-ле оруктун чалыңы 100 кубометр доуракты төп четтиги туралар. Октябрь мурнуун күш-ажылы эзелтеге турбушкан, чолаачылар

Күш-ажылын шалычларынын саны бо хүнерде улам өзүп турар. Оларын орукту бугу үзөктөрүн-дан көрүп болур. Орук комбайнын машинистин Виктор биле Юрий Торбөков акылыш-кыларын дугайында эки ат-алдар ырак, чоокта алгып турар. Олар бо черлерге туртугунеш, доурук эскелерге, Баштай олар трактористтер турганар. А кажан тудугта комбайн чедип келирге, олар ону башкара бергенер. Комбайн иделдегид колдур-да кирген, машина чалгыс-даа катал анаа түрүп көрбөс. Чуугула ужу-дугайы оруктун тудугуларын боттарынын амырлар-чуртталгазына болган шынарла-зына улуг кичээгетин салып тур-ралар. Шаанда шыртай эиш турган черде тудугуларын чаа суура Куй-байка туртугунган. Бо чылын мын-да шюла ажалдан эгелээ. Магазын, библиотеканы клуб туттууган. Суб-бота база, воскресень хүнерине тудугулар кинону угутуучу көрүп туралар. Угуу Октябрьнын 46 чыл оюнун байырлагына аманаткын кужу-биле концерт белектер турар. Кезээ, Тайганын кырында туман шынарлар берген. Ажин бар чыдар хүнүнү херелдерини шүүшкан маши-нарларга чалынып тургулаар. Шак мындыг дүнеслерин бирөөн орук тудугулары-биле кады эртти-рен бис. Олаг хис турган.

Олаг чалыга сагыш-сеткилдик хамызында болуп турган чууга-соот чеже болбаан дээр! Кижил буртуң-де чуугалаар чүве хей. Эзиңгер-тайга солун журулар-биле байлак болгай. Ады-биле херетер болган ужуражышкын, карак чычтырлар-гаар чачыктыг димирөөшүн болган бутууларга чедип турар бекит черге ажаллаары даш — чүре чүвү тутулашпаан дээр. Тудугулар ты-на орук тудугулары хей-биле чууга-ла олар шыкан, тайга-биле ма-дырлук демисешпаан, бо орукту тудуп туралар. Орай дүңге чедир олаг кыпын-шаан, догдалдыр турар дүмбү-карагы тайгаларын болган себеге-гер шивилерин чырыды турган. А оон соода. Оон соода мын-даш чыткен. Шин-ле шимкен барган. Даварымын дад алары билек, тай-га дилрин-ле келген. Моторларны күтүлүг дакы дилнилып үнген. Ме-дальгаторлар боттарынын машына-ларын Салын штурманарыне кийрип турары ол. Халлар бустуң, арга-ыаш кижил-кайнын-ла турар.

Саян загларында эгээртинмес бай-лактарын дугурун тугкан кижил-дер чедип келген. Тыванын даг-дугу — коммуни-стин ордуун тудурга ажалгалты-нын эгелээр. М. ШУРЫШЕВ.

М. ЧАМЗРЫН, хоорукускомунд инструктору.

Чыл планын куусеткен

Октябрь мурунун социалистик чарымына кирбешкан, Каз-Хем районда «Бурунгар» колхозтун төп сүт-баран ферманын коллектив сүт-бугурунун чыл планын ий алыр буртуулар куусеткен, тодаргайлаарга, пландан 203,7 центнери ажал сарган. Моон уламандан курнеге 640 центнер сүт сазар хуузаңге 104 хуу куусеткен.

Коллектив бодунда бар аргааларын болган турарларын санап келген, чыл төвөлөөр чедир пландан ажал ам-даа хей сүтү курнеге сазарын хуузаңге. Олар өвөн эзелт шыдар. Боттарында быжылаан инектерини шаңын кайы-даа зал-чөндө хей сүтү ал турар К. Назым. Н. Манзынма, Б. Анай шыкан санап чыдар фермада хей.

Д. ДАРМА.

Кызыкмаккай кадарчы

«Сут-Хөл» совхозтун Киров сал-бырында ийек кадарчы Александр Монгуш хоочун дуржугалык ийек кадарчыларын ажалын арга-дуржугалык кызыкмаккай өөренип, ол, инстинкт малин өстүрер даяр шудуру ажалдан турар.

1963 кезде ажал-агым чылында А. Монгуш эки көртүзүлгүн чедип алган. Оон кадында 98 инектерде 98 бызаларын четче камтап алган. Монгушту кадарган инектери серин, эки оттуг чылакта эки дегиделде болган. Ол кышка удуз болуңу күзү-биле ситени белекел, кажааларын чымылган, мал ааанда төгөр өдети болуп алган.

Кызыкмаккай ажал-ишчин партия организацианы СЭКП «кежигу-түңүзү» кандалдында хуулап алган. Оон хуш-ажылын совхозта үнелер турар. Оон чуруну совхозтун хүндү-лөл самбарында аскаан. М. ХЕЙМЕР-ОДЛ.

ХӨЙ-НИИТИ — КОЛ ДАЯНЫР КУШ

Ажалчы чонорнын калбак масса-лары-биле Советтерин харылааан быжылаар, куртунине эргелеп баш-карымаа чонну калбаа-биле кижил-шиттер дугайында Коммунисттер партиянын Программасында негелде-лери куусетпешкан. Кызыл хоорай Советинин күсүкюму организас-мас-салы ажалды удузтуун экижидер талазы-биле элден хемчегелерин аш келген.

Бо чылдын мартта болган сонугу-даларын соода Кызыл хоорай Со-ветинин күсүкюму болган хоорайга хамаржым турар Элегес-Аксы кезээ Совети чаа сонугутууган депутаттарын, доктаамал комиссарлар дара-ларынын болган оралакчыларынч семиняры эртинер, депутаттар бедиктерин туртуксулаан.

Хоорай Советинин бири сессия-зында 65 депутаттар составын 7 доктаамал комиссарларын, Элегес-Ак-сы кезээ Совет 16 депутаттар составы 4 доктаамал комиссарларын туртуксулаан.

Сессияларын белекелдине болган оларын эртинерине депутаттарынч доктаамал комиссарларын киржид-гези иделкейжээ. Доктаамал комис-сарлар хоорай Советинин сессия-зында 4 айтырлары болган күсүкю-муну хурадаларына 6 айтырларын белекелген. Сессияларга болган күсүкюмуну хурадаларына айтырлар бедиктер уезиде доктаамал комиссарларын кезигуунери буду-рулделерге, албан черлерине барып, ажалда четстерин илереди, ча четстерини чайлаарына дуулашкан.

Бо чылдын марттан октябрьга чедир доктаамал комиссарлар сессия-ларга болган күсүкюмуну хурадаларына 10 эдерини илеткелдерини кылган. Ол комиссияларын ажалы-нында хоорайда 100 хире, кезээ Советте 45 активиздер киржип турар. Улус өвөрдөлгенин талазы-биле (даргазы Г. А. Нельбина), кадык камгалаалык талазы-биле (даргазы Д. К. Королева), бюджет-сан-хө талазы-биле (даргазы Г. Н. Кудряков) доктаамал комиссарлар эки ажалдан турар. Ол ишкан коммунал ажал-агымнын талазы-биле доктаамал комиссия бо талазы-биле соруугалар-

ны шиттирээрине иделкейдеп киржин келген. Устуңде ады үнген комиссиялар боттарынын харылаар адырларын тайы талазы-биле ажалдарын экижидерине хоорукускомга хүн бүрү дуулашкын турар.

Оон-биле кады улетуру, транспорт болган харылаа талазы-биле (даргазы А. Ф. Громов), инстинкт корум-чурум камгалаалык талазы-биле (даргазы В. В. Кузнецов), сазыг болган инстинкт чемениле черлерини талазы-биле (даргазы З. Б. Ир-гин) доктаамал комиссарларынч кошкыс ажалдан келгенине демделее-ле чогуур.

Доктаамал комиссарларынч ажалын экижидер сорууга-биле хоорукуском ол комиссарларынч кезигуунери чевуел хурадаларын кал дуаа бөдү-бөдүктү эртинерини ол хурадаларга дуржулга солугулаарын организастаан.

Мартта болган сонугулаар-биле хоорай Советинге 136 депутаттар, Элегес-Аксы кезээ Советте 25 депутаттар сонугутууган. Ол депутаттарын хей нуруузу боттарынын округ-тарына ажалды доктаамал чоруду турар, доктаамал комиссарларын ажалында иделкейдеп киржин турарлар. 1963 чылдын октябрь 25-ке чедир байдал-биле алырга, хоорай Советинин депутаттарында 106 кижил боттарынын отчестары сонугу-чурларына кылгалаан, оларынч ий-тинден 57 кижил отчестарын ий-таалаан хей кылганар. Элегес-Аксы кезээ Советинин депутаттарында 18 депутаттар отчестар кылган.

Хей-хей депутаттар боттарынын сонугулаары-биле харылаанын ур-дугу тудуп, чонну хоорай чагай-жымдылаанче организастап, сонугу-чурларын чыгырларынын болган са-надаларын күсүкелди чедип ал турар. Ийде депутаттарга С. В. Дол-гих, А. Н. Бирюшкин, И. Н. Ло-ровских, Ш. З. Монгуш, И. С. Че-нышев, М. А. Ефименко болган он-даа эскелер хамаржым. Депутаттар боттарынын Советинин болган хей-интинин ажалыга иделкейдеп киршинпаан, ажалды болган культура туртуушкунууну талазы-биле соруугаларын күсүкелдине боттарынын муракчы-

түңгө кезге 118 чагылар кылдыр мөөңөттинген болган оларын амы-дырлаа боттаңдарын талазы-биле хемчегелер ажалдан кылдыган. Ча-гырларын 67-н куусеттинген, 40 чагыларын ам күсүкелди турар бол-гун 11 чагылар дараалында чыл-дарда куусеттинер.

Ам үеде хоорайда ажалчы чон-орун бот-ажыл-чорудулаары 400 хей-инити организациаларында 7600 кижил ажалдан турар. Оон иштинде 59 кудумчу комитеттери, 5 бахыч-нар комитеттери, 39 төвөдөр кон-ститеттери, 113 санитар постулары, 21 санитар дружиналары, 54 улусчу дружиналар, 32 эш-хуурун сүдү-ри, 23 херезинер чевуелелери болган оон-даа өске организациалар туртугунган. Хоорай Советинин күсүкюмунда хей-инити шугуу-биле салыг киядын, култура-чырымыш-кын ажалын талазы-биле килде болган штаттан дашкар 11 ин-структор ажалдан турар.

Квартал комитеттери чаксы болган күсүкү үедеге боттарынын квартал-дарын ногаачыдар, чагайжидар талазы-биле улуг ажалдарын чорут-кан. Эштер А. Ф. Табуев, И. С. Да-видкин, А. Н. Плясина даргалаан квартал комитеттери чагайжымдыг, ногаачымдыга болган девискээр аш-тан арылгар талазы-биле ажалга чонну, хей-инитини калбаа-биле ор-ганизастан турар. Ийлаңгы эш Да-видкин даргалаан комитет ажалды планын кылды, мында айткан хемчегелер эки күсүкелди турар болган комиссиянын кезигуунери хуула-лелерин аразында хуулашкан. Ийла хамаатыларын хурадаларын докта-амал чымыдырып келген болган ил-тинин корум-чуртун камгалаарына хей-инити иделкейдеп киржин тур-рар.

Хоорайда бажынар комитеттери 89 кижил составын кылдыр бешти туртуксан. Бажынар комитеттери-нин чалында чагайжымдыгалык, санитариянын, бажынар эдилелини

хоорукускомунд инструктору.

